Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

34 210 XVII

Wijziging van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2015 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 23 juni 2015

De algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 11 juni 2015 voorgelegd aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Bij brief van 22 juni 2015 zijn ze door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De griffier van de commissie,
Van Toor

kst-34210-XVII-3
ISSN 0921 - 7371
'’s-Gravenhage 2015

Vraag 1
Op grond van welke redenering is besloten om de 400 miljoen euro die wordt vrijgemaakt ter dekking van de sterk toegenomen kosten van de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen toe te rekenen aan het ODA-budget?

Antwoord 1
Op basis van de ODA-criteria van de OESO/DAC kunnen de kosten voor opvang van asielzoekers uit DAC-landen, voor de eerste 12 maanden worden betaald uit het ODA-budget. Het kabinet heeft besloten hieraan gedurende deze kabinetsperiode vast te houden.

Vraag 2
Op welke wijze hangen de kosten voor eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen samen met armoedebestrijding in ontwikkelingslanden, waar ODA voor is bedoeld?

Vraag 7
Hoe past een verhoogd ODA-budget voor eerstejaars opvang van asielzoekers bij de stellingname en inzet van het Kabinet dat de ODA-definitie herziening behoeft en activiteiten als eerste jaarsopvang van asielzoekers in de toekomst niet meer onder ODA zouden moeten vallen?

Antwoord 2 en 7
Het is de wens van het Kabinet om in OESO/DAC-verband afspraken te maken over de herziening van de ODA-definitie (zoals ook opgenomen in de reactie van het kabinet op het IBO rapport «Naar een nieuwe definitie van ontwikkelingssamenwerking: beschouwingen over ODA», Kamerstuk 32 605, nr. 137). Besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden. De kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers worden tijdens deze kabinetsperiode conform de huidige definitie toegerekend aan ODA.

Vraag 3
In hoeverre is de verwachting dat de 400 miljoen euro die is vrijgemaakt voor eerstejaarsopvang van asielzoekers voldoende zal zijn?

Antwoord 3
De huidige raming van de kosten is gebaseerd op een inschatting van de asielinstroom die V&J maakt. Vooralsnog is er geen aanleiding om deze raming aan te passen. Het zal echter in de loop van het jaar pas duidelijk worden of de inschatting van V&J overeenkomt met de werkelijke instroom.

Vraag 4
Hoeveel bedragen de geraamde ODA middelen in 2020 waarnaar wordt verwezen in het kader van de 30 miljoen die naar voren is gehaald als onderdeel van de dekking van de 400 miljoen euro voor eerste jaarsopvang?

Antwoord 4
Op basis van de huidige gegevens is het totale ODA-budget voor 2.020 EUR 3,664 miljard.

Vraag 5
Wat betekent de kasschuif van 345 miljoen van de geraamde BNP macro-meevallers en het naar voren halen van 30 miljoen euro aan geraamde ODA middelen uit 2020, voor het ODA percentage in achtereenvolgens 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020?

Antwoord 5
Op basis van de gegevens zoals opgenomen in de 1ste suppletoire begroting 2015 komen de volgende ODA percentages tot stand voor de periode 2015–2020:

2015	2016	2017	2018	2019	2020
0,66%	0,57%	0,56%	0,50%	0,49%	0,47%

De percentages zijn gebaseerd op de respectievelijke BNP's zoals deze zijn gepresenteerd in het Centraal Economisch Plan 2015.

Vraag 6
In welke mate bestaat de verwachte ODA-prestatie voor 2015 van 0,66% uit direct aan armoedebestrijding gerelateerde activiteiten?

Antwoord 6
Armoedebestrijding met aandacht voor de allerarmsten blijft één van de belangrijkste prioriteiten binnen het beleid van BHOS zoals ook uiteengezet in de nota «Wat de wereld verdient». Het merendeel van de ODA-uitgaven op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is daarmee direct gericht op armoedebestrijding. Wel zal de toerekening van de kosten voor eerstejaarsopvang voor asielzoekers een groter aandeel van het totaal beschikbare budget vormen.

Vraag 8
Welke concrete activiteiten op het terrein van stabiliteit, veiligheidssectorhervorming, rechtsstaatontwikkeling en capaciteitsopbouw worden precies uitgevoerd op basis van de 60 miljoen euro die wordt overgeheveld vanuit het Budget Internationale Veiligheid naar de begrotingen van BZ en BHOS, welke ontwikkelingsrelevantie hebben deze activiteiten, welke afstemming heeft met Defensie plaatsgevonden en in welke landen vinden deze activiteiten precies plaats?

Antwoord 8
In de aanloop naar de besluitvorming rond de voorjaarsnota zijn er met Defensie afspraken gemaakt over de invulling van de EUR 60 miljoen. In 2015 wordt een aantal activiteiten dat in 2014 al onder het BIV viel, voortgezet. Het gaat hierbij om activiteiten op het gebied van training en capaciteitsopbouw zoals ACOTA (militaire training voor Afrikaanse vredestroepen), de Civiele Missie pool (uitzending van civiele experts naar fragiele staten) en activiteiten op het gebied van de geïntegreerde benadering (zoals gezamenlijke oefeningen van Defensie en BZ/BH&OS). Ook de bijdrage aan het *Law and Order Trust Fund Afghanistan*, flankerend beleid MINUSMA en de ondersteuning van het Libanese leger worden voortgezet, evenals de beveiliging van hoog-risicoposten (BSB).

Naast deze bestaande activiteiten is er beperkte ruimte voor nieuwe activiteiten, in lijn met de strategische prioriteiten van het Stabiliteitsfonds: stabilisatie van Syrië, Irak en de regio, Mali/Sahel en grensoverschrijdende criminaliteit. Om de huidige crisis in Syrië, Irak en de regio het hoofd te bieden wordt gekeken naar een breed pakket aan activiteiten, gericht op regionale stabilisatie, *protection of civilians*, steun aan oppositie in Syrië en ondersteuning van politieke- en rechtsstaathervormingen in Irak. Zo worden de hervorming van wetten en de ondersteuning van de dialoog ter verbetering van inclusiviteit, verzoening en stabiliteit in Irak en het opleiden en uitrusten van reddingswerkers in Syrië gesteund. Voor Mali/Sahel wordt gekeken naar activiteiten die het Veiligheid & Rechtsorde programma in Mali in een regionaal perspectief plaatsen, bijvoorbeeld door het financieren van cursussen bij de Malinese

Vredesschool met een focus op de rol van vrouwen en gericht op capaciteitsopbouw. Bij grensoverschrijdende criminaliteit wordt gekeken naar een ketenbenadering van de smokkelroutes van Latijns-Amerika via West-Afrika naar Europa.

Vraag 9
Tot welk bedrag verwacht u dat de kosten van asiel oplopen in het begrotingsjaar 2015? Op welke wijze wordt daar in voorzien?

Antwoord 9
Op basis van de huidige verwachte instroom worden de kosten voor de ODA-begroting voor de eerstejaarsasielopvang in 2015 geraamd op EUR 732 miljoen. Deze kosten worden gedekt door:

- EUR 297 miljoen, de oorspronkelijke reservering voor asielopvang in 2015,
- EUR 376 miljoen door kasschuiven binnen de ODA-begroting 2016–2020 (EUR 345 miljoen BNP-macromeevaller in 2016–2020 en EUR 30,3 miljoen niet verplichte ODA-middelen in 2020),
- EUR 35 miljoen dat resteert van de EUR 375 miljoen extra middelen die in 2014 eenmalig beschikbaar werden gesteld voor de asielopvang,
- EUR 24 miljoen uit de eindejaarsmarge 2014 van de begroting van BHOS, non-ODA.

Vooralsnog is er geen aanleiding om de instroomraming aan te passen

Vraag 10
Is de € 375 miljoen die in 2014 eenmalig vanuit de ODA is toegerekend voor opvang van asielzoekers uitgeput? Zo nee, hoeveel is overgebleven van dat bedrag en hoe zal dat worden ingezet in 2015?

Antwoord 10
In 2014 werd van deze eenmalige bijdrage EUR 340 miljoen ingezet voor de asielzoekers die in 2014 zijn ingestroomd in de opvang. Een deel van deze kosten doen zich voor in het jaar 2015. Het resterende deel, EUR 35 miljoen, wordt ingezet voor dekking van de kosten voor de eerstejaars-opvang van asielzoekers die in 2015 zijn ingestroomd in de opvang.

Vraag 11
Hoe is de verdeling van het noodhulpfonds over de jaren 2014–2017 tot stand gekomen? Kunt u die verdeling toelichten?

Vraag 12
Op welke wijze zal de € 170 miljoen uit het noodhulpfonds in 2015 worden besteed? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 11 en 12
De EUR 170 miljoen betreft de voor 2015 geplande besteding uit het *noodhulpfonds* (EUR 570 miljoen voor de periode september 2014 t/m december 2017). Omdat het een fonds betreft en geen begroting, kunnen de uiteindelijke uitgaven afwijken van het geplande bedrag, afhankelijk van de humanitaire noden in een jaar. Het *noodhulpfonds* is bestemd voor extra noodhulpbijdragen in de diverse humanitaire crises wereldwijd, en katalyserende activiteiten ter bevordering van opvang vluchtelingen in de regio, innovatie, hulp aan kwetsbare groepen en verbetering van de veiligheid van hulpverleners. Een omschrijving van deze prioriteiten vindt u in een brief van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking aan de Tweede Kamer van 18 september 2014 (Kamerstuk 32 605, nr. 150). Het *noodhulpfonds* komt bovenop de bestaande begroting voor humanitaire hulp die in 2.015 EUR 205 miljoen euro omvat.

Tot dusverre (per 12 juni) is in 2.015 EUR 97 miljoen besteed van het noodhulpfonds. Dit is 57% van de indicatieve planning voor 2015. Het betreft hier o.a. noodhulp-uitgaven voor de bestrijding van ebola, hulp in Syrië via het WFP, de UNHCR en ZOA, de cycloon in Vanatu, de aardbeving in Nepal en aan Unicef ten behoeve van Irak. Een gedetailleerd overzicht van de uitgaven voor Ontwikkelingssamenwerking (Noodhulp is hierin artikel 17.4.4) is ook terug te vinden op de open-data website van de rijksoverheid (http://www.rijksoverheid.nl/opendata/ontwikkelingssamenwerking).

Vraag 13
Kunt u toelichten hoe de overheveling vanuit de begroting van Defensie van € 60 miljoen uit het Budget Internationale Veiligheid wordt verdeeld tussen Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking?

Antwoord 13
Vanuit het Budget Internationale Veiligheid op de begroting van Defensie wordt conform afspraak EUR 30 miljoen overgeheveld naar de BZ begroting op de onderdelen veiligheid, stabiliteit en rechtsorde (artikel 2.4) en beveiliging van hoog-risico posten. Tevens wordt EUR 30 miljoen naar de begroting van BHOS overgeheveld ten behoeve van de landenprogramma's voor veiligheid, rechtsorde en wederopbouw (artikel 4.3).

Vraag 14
Kunt u toelichten uit welke grote mutaties de toename van de begrotingsomvang van € 239 miljoen naast het noodhulpfonds is opgebouwd?

Antwoord 14
Naast de mutatie voor het noodhulpfonds, neemt het budget voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking toe, door de overheveling vanuit het Budget Internationale Veiligheid op de begroting van Defensie en de ophoging van het ODA-budget, gebaseerd op de hogere BNP zoals gepresenteerd in het Centraal Economisch Plan 2015.

Vraag 15
Waarom wordt de € 345 miljoen aan geraamde BNP macromeevaller in de periode 2016–2020 op de suppletoire begroting van BuHa-OS door middel van een kasschuif naar dit jaar gehaald ter dekking van de sterk toegenomen kosten in 2015 van de eerste jaarsopvang van asielzoekers? Wordt hiermee een voorschot genomen op toekomstige macroramingen?

Vraag 16
Is het al eerder voorgekomen dat de geraamde BNP macro-meevallers uit 2016–2020 gebruikt worden om tekorten in 2015 op te vangen?

Vraag 17
Is hier sprake van reguliere begrotingssystematiek?

Vraag 18
Is het al eerder voorgekomen dat een kasschuif wordt voorgesteld en de geraamde ODA middelen uit 2020 te gebruiken om tekorten in 2015 op te vangen?

Vraag 19
Waarom is gekozen om de geraamde ODA middelen uit 2020 in te zetten, en niet voor 2016–2019?

Antwoord 15, 16, 17, 18, 19

Meerdere keren per jaar wordt het meerjarige ODA-budget geherijkt op basis van nieuwe ramingen van het BNP. De CEP-raming van afgelopen maart heeft geleid tot een BNP-macromeevaller van EUR 345 miljoen in de periode 2016–2020. Tijdens de voorjaarsbesluitvorming is besloten deze macromeevaller in te zetten voor de dekking van de toegenomen kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers. Hiermee is dus geen voorschot genomen op toekomstige macroramingen.

Het betreft hier een incidentele budgettaire dekking. Er zijn niet eerder kasschuiven ingezet om tekorten in 2015 op te vangen. De BNP-raming wordt een aantal keer per jaar bijgesteld op basis van het Centraal Economisch Plan en de Macro Economische Verkenningen van het CPB. De definitieve omvang van de BNP-meevallers in de komende jaren kan derhalve wijzigingen. Bij ontwerpbegroting 2016 wordt uw Kamer geïnformeerd over de meerjarige consequenties (2016 en verder) van de gestegen kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers voor het ODA-budget.

Vraag 20
Waarom is besloten om de ODA-labeling van de subsidie aan de Stichting EP-Nuffic per 1 januari 2015 om te zetten in non-ODA?

Antwoord 20
De labeling van de subsidie aan de Stichting EP Nuffic is omgezet van ODA naar non-ODA omdat de activiteiten die hieronder werden gefinancierd (promotie Nederlands onderwijs internationaal, informatie en voorlichting, validering buitenlandse diploma's) niet vielen onder de OESO/DAC-criteria voor ontwikkelingssamenwerking.

Vraag 21
Waarom kiest u ervoor om 262 miljoen euro aan overgangsrelatie landen tegenover slechts 177 miljoen euro aan hulprelatielanden?

Antwoord 21
De landenbudgetten zijn op basis van de Meerjarige Strategische Plannen voor de periode 2014–2017 tot stand gekomen. Daarbij ligt de focus op de armste landen. Tevens is een aantal factoren van belang bij het alloceren van budget aan een bepaald land zoals de politieke- en veiligheidssituatie, de ODA-afhankelijkheid van een land en de zogenaamde «absorptiecapaciteit» in de overgangslanden. Sommige overgangsrelatielanden, zoals Ethiopië en Mozambique kennen naast handels- en investeringskansen, ook nog grote armoede waardoor daar nog geïnvesteerd wordt in SRGR, water en voedselzekerheid. In de hulprelatielanden worden de projecten soms uitgevoerd onder fragiele condities (zoals in Zuid-Soedan, Burundi en Jemen). Dit betekent dat er in die gevallen minder mogelijkheden zijn om middelen op een effectieve manier in te zetten. Wel wordt in die gevallen vaak humanitaire hulp ingezet.

Vraag 22
Wanneer zijn de bijdrage aan exit-landen definitief afgerond?

Antwoord 22
De gedelegeerde bijdragen aan de exit-landen worden in 2017 definitief afgerond, met uitzondering van de Democratische Republiek Congo en Suriname. Voor de DRC betreft het structureel EUR 1 miljoen voor gender naar aanleiding van de motie El-Fassed (Kamerstuk 33 625, nr. 35). Voor Suriname gaat het in 2017 om EUR 25.000 hoofdzakelijk ten behoeve van de accountantscontrole op de verdragsmiddelen. Daarnaast kunnen vanuit centrale budgetten middelen naar exit-landen gaan, bijvoorbeeld in het kader van noodhulp en/of het mensenrechtenprogramma.